

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5CdoPr/14/2023
Identifikačné číslo spisu: 7218207291
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7218207291.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ing. V. Z., nar. X. X. XXXX, S., P. XXX/X, zastúpený advokátom JUDr. Jánom Hlaváčom, Rožňava, Ružová 5, proti žalovanému: Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bratislava, Bellova 3277/54A, IČO: 17 314 852, zastúpený Advokátskou kanceláriou Cibík Legal, s.r.o., Bratislava, Seberíniho 6C, IČO: 54 256 160, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, vedenom na bývalom Okresnom súde Košice II (aktuálne Mestský súd Košice) pod sp. zn. K2 - 41Cpr/35/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. decembra 2022 sp. zn. 2CoPr/4/2022 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 7. decembra 2022 sp. zn. 2CoPr/4/2022 v spojení s Uznesením Mestského súdu v Košiciach zo dňa 7. júna 2023 č. k.: K2 - 41Cpr/35/2018 - 655, Opravným uznesením Mestského súdu v Košiciach zo dňa 19. októbra 2023 č. k.: K2-41Cpr/35/2018 - 702 a Uznesením Mestského súdu v Košiciach zo dňa 24. októbra 2023 č. k. K2 - 41Cpr/35/2018 - 703 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 10. novembra 2021 č. k. 41Cpr/35/2018-363 zamietol žalobu (I. výrok) o neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou danou žalobcovi právnym predchodcom žalovaného Národným inštitútom celoživotného vzdelávania so sídlom v Bratislave (NÚCŽV) listom zo dňa 28. 3. 2018 z dôvodov podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce (ZP), že na základe rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene zo dňa 12. 3. 2018 bolo zrušené jeho pracovné miesto vedúceho regionálneho pracoviska v Košiciach od 1. 4. 2018, pričom zamestnávateľ nemá pre žalobcu inú vhodnú prácu a nie je ho možné ďalej zamestnávať. Pracovný pomer sa mal skončiť uplynutím výpovednej lehoty k 30. 6. 2018. Žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania ,vrátane trov odvolacieho konania, v rozsahu 100 %. O výške nároku rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom (II. výrok). Štátu voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov v rozsahu 100 %. O výške trov štátu rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom (III. výrok).

1.1. Súd považoval za preukázané splnenie hmotnoprávných i formálnych podmienok výpovede, keď

zistil existenciu organizačnej zmeny, ktorá mala za následok zrušenie pracovného miesta žalobcu a jeho nadbytočnosť, a nemal pochybnosti o existencii príčinnej súvislosti medzi touto organizačnou zmenou a následnou nadbytočnosťou žalobcu. Konštatoval, že výpoveď zo dňa 28. 3. 2018 bola urobená v písomnej forme, riadne odôvodnená a žalobcovi doručená do vlastných rúk, keď bolo zistené splnenie ponukovej povinnosti i prerokovanie výpovede so zástupcom zamestnancov.

1.2. Obsahom potvrdenia o doručení zásielky č. 20156632 v súdnom spise na č. l. 108 mal preukázanú nedôvodnosť námietok žalobcu o absencii riadneho doručenia výpovede, keď podľa doloženého listinného dôkazu bola žalobcovi ako i ďalším dvom zamestnancom (Z., Z., Q., V.) doručená poštovým kuriérom zásielka - výpoveď z pracovného pomeru, ktorej prevzatie do vlastných rúk žalobca potvrdil svojím podpisom 29. 3. 2018 o 11.08 hod.. Vychádzajúc z obrany žalobcu, že ukončenie pracovného pomeru odporuje dobrým mravom a je účelovým postupom zamestnávateľa, lebo v čase, keď mu bola daná výpoveď z pracovného pomeru v skutočnosti nedošlo k organizačným zmenám v rezorte školstva, v nadväznosti na ktoré mala byť prijatá organizačná zmena u jeho zamestnávateľa, súd prvej inštancie skúmal splnenie predpokladov použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP, a teda existenciu organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca a príčinnú súvislosť medzi organizačnou zmenou a takto vzniknutou nadbytočnosťou, poukazujúc na to, že len také rozhodnutie o organizačných zmenách, ktoré sleduje zmenu úloh, technického vybavenia a zníženia počtu zamestnancov za účelom zvýšenia efektívnosti práce predstavuje právny základ pre výpoveď danú z organizačných dôvodov.

1.3. V konaní mal zistené, že právny predchodca žalovaného NÚCŽV bol príspevkovou organizáciou ministerstva školstva, s právnou subjektivitou, zriadenou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (aj len „ministerstvo“) zriaďovacou listinou ku dňu 31. 10. 1990 a plniacou úlohy v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva, ako vyplývalo zo štatútu schválenému zriaďovateľom. Z rozhodnutia pôvodného zamestnávateľa žalobcu NÚCŽV o organizačnej zmene zo dňa 12. 3. 2018 súd zistil, že s účinnosťou od 1. 4. 2018 bolo zrušených 9 pracovných miest regionálneho pracoviska v Košiciach, vrátane pracovného miesta žalobcu - vedúci regionálneho pracoviska. Z odôvodnenia organizačnej zmeny vyplývalo, že reaguje na zmeny pripravované v rezorte ministerstva školstva, plánované zrušenie niektorých úloh a zefektívnenia a využívania prostriedkov verejnej správy v NÚCŽV. Z príkazu ministra č. 20/2018, ktorý mal byť účinný od 30. 4. 2018 súdu vyplynulo, že stanovoval postup pri zrušení príspevkovej organizácie NÚCŽV za účelom racionalizácie a zefektívnenia činnosti rozpočtových a príspevkových organizácií v pôsobnosti Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Termín zrušenia NÚCŽV bol určený ku dňu 30. 6. 2018 bez likvidácie zlúčením od 1. 7. 2018 s rozpočtovou organizáciou Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ďalej ŠIOV). Príkaz ministra č. 20/2018 bol následne zrušený príkazom ministra č. 41/2018, účinným od 28. 9. 2018, podľa ktorého k zrušeniu NÚCŽV a jeho zlúčeniu s rozpočtovou organizáciou ŠIOV malo dôjsť s účinnosťou od 30. 6. 2019. Na základe tohto rozhodnutia zriaďovateľa, sa pôvodný zamestnávateľ žalobcu NÚCŽV zrušil bez likvidácie zlúčením so Štátnym inštitútom všeobecného vzdelávania, na ktorého prešli práva a povinnosti z pracovnoprávných sporov a stal sa právnym nástupcom pôvodného žalovaného, s ktorým sú ďalej pokračoval v konaní. Pri rozhodnutí súd prvej inštancie vzal do úvahy závery odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 18. 9. 2020 sp. zn. 2CoPr/6/2019, že existujúce dôkazy preukazovali organizačnú zmenu zo dňa 12. 3. 2018 u zamestnávateľa žalobcu, ktorá bola kvalifikovaným dôvodom na ukončenie pracovného pomeru v čase dania výpovede.

1.4. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že rozhodnutie o organizačnej zmene zo dňa 12. 3. 2018 bolo prijaté na to kompetentnou osobou Ing. Brečkom, štatutárnym orgánom zamestnávateľa a výsledkom tejto organizačnej zmeny bolo okrem iného zrušenie pracovného miesta žalobcu, pričom príkazy ministerstva č. 20/2018 a následne č. 41/2018 potvrdzovali, že táto organizačná zmena reaguje priamo na predstavy ministerstva školstva o spôsobe riadenia rezortu, budúcnosti NÚCŽV, a nejedná sa o zastierané, či samoučelné konanie zamestnávateľa. Pokiaľ zamestnávateľ žalovaného reagoval na preukázateľne existujúce zábery jeho zriaďovateľa, jeho konanie nemožno považovať za postup v rozpore s dobrými mravmi, keď bolo už na úvahe riaditeľa NÚCŽV ako štatutárneho orgánu zamestnávateľa, akým spôsobom splní pokyny svojho nadriadeného, t. j. ministerstva školstva, teda či zmenou pracovných úloh, znížením počtu zamestnancov, zrušením pracoviska, zlúčením pracoviska s iným, keďže organizačná zmena predstavuje realizáciu výlučných kompetencií zamestnávateľa, ktorú súd nepreskúmava. Rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene zo dňa 12. 3. 2018, ktoré bolo podkladom pre ukončenie pracovného pomeru so žalobcom, obsahovo a časovo nadväzovalo na zábery

ministerstva vyplývajúce z príkazu č. 20/2018 účinného od 30. 4. 2018. Nebolo nevyhnutné, aby žalobca bol pre zamestnávateľa nadbytočným už v dobe podania výpovede, preto nebolo ani významné, že k zrušeniu zamestnávateľa alebo účinnosti príkazu ministra došlo v neskoršom období, keď podstatná bola len existencia organizačnej zmeny pred daním výpovede zjavne odrážajúca reálne potvrdené zámery nadriadeného orgánu - ministerstva. V dôsledku tohto rozhodnutia o organizačnej zmene sa žalobca stal nadbytočným, čo bolo v príčinnej súvislosti so zámerom, organizačnou zmenou, spočívajúcou v efektívnosti jeho činnosti pri plnení úloh, pri nakladaní s finančnými prostriedkami, ktoré prirodzene zahŕňajú aj náklady na odmeňovanie zamestnancov. Cieľom organizačnej zmeny bolo zníženie stavu zamestnancov z dôvodu utlmenia a zániku činnosti zamestnávateľa, čoho dôkazom napokon je aj zrušenie NÚCŽV. Súd mal preukázať, že zamestnávateľ žalobcu nedisponoval v čase dania výpovede žiadnym voľným pracovným miestom v mieste pracoviska žalobcu, ktoré by mohol žalobcovi ponúknuť, a ani žalobca takú okolnosť netvrdil. Súd preto považoval za splnenú tiež ponukovú povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 ZP. V časti námietok žalobcu, že nemal vedomosť o organizačných zmenách, poukázal na samotné tvrdenia žalobcu na pojednávaní zo dňa 18. 1. 2019, z ktorých vyplynulo, že žalobca komunikoval s vtedajším štatutárom žalovaného (Ing. Brečkom) o organizačných zmenách, mal o nich vedomosť, a súd poukázal aj na to, že právna úprava s informovaním o organizačných zmenách nespája platnosť či neplatnosť pracovného pomeru, ale v zásade postačuje, ak sa zamestnanec oboznámi s rozhodnutím o organizačnej zmene až vo výpovedi z pracovného pomeru. Žiadosťou o prerokovanie skončenia pracovného pomeru a odpoveďou Ing. J. Š. ako zástupcu zamestnancov mal potvrdené tiež prerokovanie skončenia pracovného pomeru v zmysle § 74 ZP. Konštatoval, že Ing. Š. bol zvolený za zamestnaneckého dôverníka na volebné obdobie do roku 2018, no v zmysle výkladu § 255 ods. 1 Zákonníka práce ustálil, že u zamestnávateľa žalobcu pôsobil aj v ďalšom období v roku 2018, keďže iný zástupca zvolený nebol a s týmto Ing. Š. zamestnávateľ prerokovával aj ďalšie výhody pre zamestnancov v roku 2017 na rok 2018, ako mu to osvedčovala dohoda z decembra 2017 medzi právnym predchodcom žalovaného a Ing. Š. upravujúca podmienky na vyplatenie odstúpeného a odchodného zamestnancov. Súčasne konštatoval, že pokiaľ by Ing. J. Š. nebol v čase dania výpovede žalobcu zamestnaneckým dôverníkom a z konania vyplýva, že žiadna iná osoba, ako zástupca zamestnancov v organizácii právneho predchodcu žalovaného nepôsobila, za takýchto okolností by sa ani nevyžadovalo prerokovanie výpovede.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc z toho, že žalobca bol v konaní plne neúspešný, preto priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % žalovanému.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. decembra 2022 sp. zn. 2CoPr/4/2022 potvrdil výrok rozsudku o zamietnutí žaloby (I. výrok), zmenil výrok rozsudku o nároku na náhradu trov konania tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 2CoPr/6/2019 proti žalobcovi v rozsahu 10 % (II. výrok). Zrušil výrok rozsudku o náhrade trov konania štátu (III. výrok). Priznal žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 10 % (IV. výrok).

2.1. V spornej otázke platnosti skončenia pracovného pomeru so žalobcom odvolací súd nezistil naplnenie žiadneho z odvolacích dôvodov, pretože súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv a ani iná vada, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v zamietavom výroku ako vecne správny potvrdil.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie jeho správnosti k odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že listina o výpovedi bez pochybností vymedzuje ako dôvody skončenia pracovného pomeru so žalobcom rozhodnutie o organizačnej zmene z 12. 3. 2018, ktorou došlo k zníženiu počtu zamestnancov, a v spojitosti s ktorou bolo jeho pracovné miesto zrušené, zamestnávateľ nemal pre neho inú vhodnú prácu a nemohol ho zamestnávať, t. j. žalobca sa stal nadbytočným ako to predpokladá hmotnoprávna úprava v § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Samotná absencia pojmu „nadbytočnosť“ nečiní takú výpoveď neurčitým, či nezrozumiteľným právny úkonom, keď z jej obsahu je zrejmé na základe akých skutočností, a z akého

zákonného dôvodu sa pracovný pomer končí. O dôvodoch výpovede nemal napokon pochybnosti ani žalobca, ktorý svoju obranu založil najmä na popieraní organizačnej zmeny tvrdiac, že také rozhodnutie zamestnávateľa zo dňa 12. 3. 2018 neexistovalo. Tento jeho názor bol však vyvrátený obsahom vykonaného dokazovania, že organizačná zmena bola prijatá pre pracovisko žalobcu v Košiciach 12. 3. 2018 pred ukončením pracovného pomeru so žalobcom jeho zamestnávateľom NÚCŽV, ako príspevkovou organizáciou ministerstva školstva, ktorej činnosť riadil, a za ktorú zodpovedal jej riaditeľ Ing. Brečka ako štatutárny orgán. Z rozhodnutia o organizačnej zmene bolo zrejmé, že sa jedná o reštrukturalizáciu zamestnávateľa, čo malo za následok zrušenie pracovného miesta žalobcu. Tak, ako v súkromnoprávných vzťahoch v trhovom hospodárstve súkromné firmy reagujú na situáciu na trhu práce, rovnako tak rozpočtové, príspevkové a iné štátne organizácie ako orgány verejnej moci nevyhnutne reagujú na situáciu súvisiacu s hospodárením štátu. Súd skúma len existenciu organizačnej zmeny, a posudzuje, či sa nejednalo o predstierané, či účelové konanie zamestnávateľa, na ktorú nekalosť však v danom prípade niet dôvodu usudzovať. Nemožno považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi realizáciu právomoci riaditeľa NÚCŽV, ktorý reagoval na preukázateľne existujúce zámery zriaďovateľskej inštitúcie - ministerstva o zrušení NÚCŽV. Príkaz ministra formálne dosvedčoval existenciu plánov, pokynov ministerstva, ale sám o sebe nebol predpokladom skončenia pracovného pomeru so žalobcom. Takým predpokladom bola organizačná zmena prijatá zamestnávateľom dňa 12. 3. 2018. Rozhodnutie o organizačnej zmene nadväzovalo na stanovisko zriaďovateľa - ministerstva, v ktorého kompetencii je určovať podriadeným orgánom úlohy, a niet pochybností, že zámerom ministerstva bolo postupné zrušenie zamestnávateľa žalobcu, čo dokazujú nielen Príkazy ministra č. 20/2018 a následne č. 41/2018, ale aj reálne ukončenie činnosti NÚCŽV. V kontexte ukončenia pracovného pomeru so žalobcom, ktorého zamestnávateľom nebolo ministerstvo, ale NÚCŽV, bolo bez právneho významu, či a v ktorom období bol príkaz ministerstva vydaný, ak niet pochyb, že tvrdenia zamestnávateľa žalobcu, že organizačnou zmenou reagoval na pokyny svojho nadriadeného orgánu, sú pravdivé. Je vo výlučnej kompetencii dotknutej podriadenej organizácie ministerstva, v danom prípade zamestnávateľa žalobcu, akým spôsobom pokyny svojho nadriadeného orgánu - zriaďovateľa realizoval, či to bolo zmenou pracovných úloh, znížením počtu zamestnancov, zrušením pracoviska, zlúčením pracoviska s iným, keďže organizačná zmena predstavuje realizáciu výlučných kompetencií zamestnávateľa, ktoré súd nepreskúmava. Pokiaľ zamestnávateľovi prináleží výlučná kompetencia rozhodovať o spôsobe svojej vnútornej organizácie, nemôže do tohto vnútorného rozhodovacieho procesu vstupovať súd, ak zákon takú možnosť nepredpokladá, a hodnotiť organizačné zmeny ako nedostatočný základ pre skončenie pracovného pomeru, ak v priamej súvislosti s nimi sa stal zamestnanec nadbytočným. V konkrétnom prípade bolo nepodstatné, či došlo alebo nedošlo k obsahovej zmene činnosti zamestnávateľa ako vyplýval z jeho štatútu, ak cieľom organizačných zmien bolo utlmenie činnosti zamestnávateľa a v neskoršom období jeho zrušenie, ktorý sledovaný cieľ v konaní nebol ničím spochybnený.

2.3. Zamestnávateľ nie je zákonom obmedzený pokiaľ ide o jeho rozhodnutie, s ktorým z viacerých zamestnancov pracovný pomer pre nadbytočnosť skončí. Aj v prípade, ak ide o pracovnú činnosť rovnakého druhu, ktorá sa stala pre zamestnávateľa nadbytočnou a túto vykonáva viacero zamestnancov, o výbere zamestnanca, s ktorým ukončí pracovný pomer rozhoduje výlučne sám zamestnávateľ a súd takéto rozhodnutie nepreskúmava. Zákon tiež nevyžaduje, aby sa organizačná zmena realizovala práve v čase, keď bola daná zamestnancovi výpoveď, musí byť však o nej určitým spôsobom rozhodnuté tak, aby bolo zrejmé, že zamestnanec je pre zamestnávateľa nepotrebný v priamej príčinnej súvislosti so zmenami v úlohách zamestnávateľa, jeho technické objavenie alebo inými organizačnými zmenami, ktoré sa prejavujú rozhodnutím o znížení stavu zamestnancov. Výpovedný dôvod nie je daný len v prípade, ak by zamestnávateľ končil pracovný pomer so zamestnancom na úplne inom pracovisku, než na ktorom prebiehali vnútorné organizačné zmeny alebo postavenie zamestnanca aj vykonávanie jeho práce by s takýmito zmenami nesúviseli. V prejednávanej veci boli splnené podmienky rozhodnutia zamestnávateľa o zmene jeho budúceho výkonu pôsobnosti v súvislosti so sledovaním znižovania nákladov na chod inštitúcie. Ak postup zamestnávateľa smeruje k zmenám jeho vnútornej organizácie a utlmeniu činnosti, ukončenie pracovného pomeru za takýchto okolností nemožno hodnotiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Je už na rozhodnutí zamestnávateľa, či pristúpi k ukončeniu pracovného pomeru dotknutých zamestnancov dohodou alebo výpoveďou zo zákonných dôvodov. Výsledok tejto jeho voľby nemožno vnímať bez ďalšieho ako existenciu konania v

rozpore s dobrými mravmi alebo dôvody zakladajúce diskriminačné konanie. Jednou zo všeobecných zásad pracovnoprávných vzťahov je zásada rovnakého zaobchádzania vyjadrená aj v zákaze diskriminácie a zásade výkonu práv a povinností v súlade s dobrými mravmi (§ 13 ZP v spojení s ustanoveniami zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní Antidiskriminačný zákon). Tvrdenie o porušení takýchto pravidiel však nemôže byť založené na subjektívnom, negatívnom vnímaní situácie spojenej so skončením pracovného pomeru, ale musí vyplývať z dôkaznej situácie v spore. Nie každé pochybenie, či neštandardný alebo formalistický postup možno hodnotiť ako porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, resp. diskriminačné konanie. Diskriminačné je len konanie priamo či nepriamo smerujúce k zvýhodneniu osoby alebo skupiny osôb v porovnaní s inými osobami, ktorého pohnútkou sú zákonom predvídané diskriminačné dôvody. Takými sú najmä konanie zamestnávateľa zakladajúce sa na odlišnom prístupe k zamestnancom z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania, rasy, príslušnosti k národnostnej či etnickej skupine, zdravotného stavu, osobného stavu, veku, sexuálnej orientácie, politického či iného zmýšľania (§ 13 ZP, § 2 Antidiskriminačného zákona). Žalobca musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Súčasne musí tvrdiť, čo je pohnútkou diskriminačného konania (napríklad, rasa, či etnická príslušnosť a pod.). Až následne sa presúva dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ktorá má právo preukazovať svoje tvrdenia, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania. Žiadne takéto okolnosti žalobca v konaní netvrdil a z konania ani nevyplývali, teda nebolo zistené, aby z niektorého zákonom predpokladaného alebo žalobcom označeného dôvodu diskriminácie (komparátor) zamestnávateľ postupoval voči žalobcovi diskriminačne v porovnaní s iným zamestnancom s rovnakým, či obdobným pracovným zaradením, pracovnou náplňou, miestom výkonu práce. Žalobcovi prekážalo, že s Ing. Š. mal byť pracovný pomer skončený dohodou, na základe ktorého mal nárok na vyššiu sumu odstupného. Uvedené bez ďalšieho nezakladá žiadne dôvody pre konštatovanie diskriminačného postupu na strane zamestnávateľa, či porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, keďže rozhodnutie o spôsobe ukončenia pracovného pomeru bolo na výbere zamestnávateľa a Ing. Š. pôsobil na odlišnom pracovisku v inom pracovnom zaradení. Prvkom diskriminácie je vždy rozdielne zaobchádzanie s rôznymi subjektmi, ktoré sa nachádzajú v rovnakom alebo porovnateľnom postavení.

2.4. Neopodstatnené sú tiež námietky odvolateľa týkajúce sa doručenia výpovede z pracovného pomeru. Žalobca v podanej žalobe, ako i vo svojej výpovedi na pojednávaní 18. 1. 2019 potvrdil, že výpoveď mu bola doručená dňa 29. 3. 2018, ktorú skutočnosť potvrdzuje aj listinný dôkaz „Potvrdenie o doručení zásielky“ na č. l. 108 súdneho spisu, na ktorom je vlastnoručný podpis žalobcu o prevzatí zásielky od doručovacej spoločnosti do vlastných rúk, čím v zmysle zákona a judikatúry súdov (Najvyšší súd SR sp. zn. 3Cdo/218/07, Najvyšší súd ČR sp. zn. 21Cdo/2172/2003) boli naplnené právne účinky doručenia podľa § 38 ods. 1 ZP v spojení s § 70 ZP, keď žalobca osobne prevzal uvedenú písomnosť. Súd správne vyhodnotil aj splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 ZP, keď bolo zistené, že zamestnávateľ nemal možnosť žalobcu ďalej zamestnávať, ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce. Splnenie podmienok pre existenciu ponukovej povinnosti zo strany zamestnávateľa je potrebné posudzovať podľa stavu, ktorý je tu v čase dania výpovede. Voľným pracovným miestom je pracovné miesto, na ktorom má zamestnávateľ v čase dania výpovede možnosť zamestnanca zamestnávať (Najvyšší súd SR 4MCdo/5/2010, 8Cdo/194/2017). Sám žalobca potvrdil, že v mieste jeho pracoviska boli štyri pracovné miesta, z ktorých tri vrátane jeho pracovného miesta boli zrušené, teda neexistovalo žiadne voľné pracovné miesto, ktoré by bolo možné žalobcovi ponúknuť. Obsah listín (žiadost' o prerokovanie, odpoveď) preukazovali prerokovanie skončenia pracovného pomeru žalobcu so zástupcom zamestnancov Ing. Š.T., u ktorého súd akceptovateľným spôsobom zdôvodnil zotrvanie vo funkcii zamestnaneckého dôverníka podľa § 235 ZP v roku 2018. Správne tiež konštatoval, že pokiaľ by u zamestnávateľa nepôsobil žiadny zástupca zamestnancov, splnenie podmienky § 74 ZP o prerokovaní skončenia pracovného pomeru by sa nevyžadovalo. Nemožno súhlasiť s tvrdením odvolateľa, aby súd nevykonával ním navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, alebo bezdôvodne nezopakoval už vykonané dokazovanie výsluchom svedkov. Žalobca poukazuje na potrebu oboznámenia štatútu zamestnávateľa, príkazov ministerstva o postupe pri rušení NÚCŽV, registratúrnych záznamov zamestnávateľa o prichádzajúcich i odovzdaných listinách, žiadal o opakovanie výpovede svedkov Ing. Š. a štatutára spoločnosti Ing. Brečka. Význam dôkazov a potreba ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci súdu, ktorý

rozhoduje o merite návrhu (por. napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 52/03), a v ktorého právomoci je posúdiť i to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie. Súd nevykoná najmä dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné, t. j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení strán. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že vzal do úvahy listinné dôkazy na ktoré poukazuje žalobca, vyhodnocujúc ich z hľadiska významnosti k sporným otázkam platnosti výpovede, vykonaných organizačných zmenách, keď nepovažoval za potrebné opakovanie výsluchov už v konaní skôr vypočutých svedkov či oboznamovanie ďalších listín, lebo tieto neboli z hľadiska hmotného práva významné, resp. boli nadbytočné, keďže existencia pre vec rozhodných skutočností bola už v konaní preukázaná. Pokiaľ obsahom predložených listín a výpovedí svedkov bolo preukázané prerokovanie výpovede z pracovného pomeru s Ing. Š. v postavení zástupcu zamestnancov, zaevidovanie uvedených listín v registratúrach, resp. absencia takej evidencie nemohli nijako ovplyvniť z týchto listín vyplývajúce závery. Rovnako tak bez vplyvu na hodnotenie dôvodnosti žaloby bolo aj žalobcom požadované oboznámenie výpisu z registra Sociálnej poisťovne o dobe zamestnanosti Ing. Š. a jeho vymeriavacom základe, keďže ako už bolo vyššie konštatované, bolo na úvahe zamestnávateľa, ako naplní organizačnými zmenami sledovaný účel, teda s ktorými zamestnancami, akým spôsobom, a v akom časovom horizonte ukončí pracovný pomer. Prostredníctvom systému súdneho registra získaný výpis z registra Sociálnej poisťovne nemá vplyv na hodnotenie platnosti výpovede z pracovného pomeru žalobcu. Ľudsky pochopiteľná reakcia žalobcu, ktorý sa vzhľadom na dlhoročnú dobre odvedenú prácu, cítil dotknutý postupom svojho zamestnávateľa pri ukončení pracovného pomeru, považujúc ho za dehonestujúci, či nekorektný, nezakladá dôvody pre vyslovenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, u ktorého odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval naplnenie formálnych i hmotnoprávných podmienok, z ktorých dôvodov rozhodnutie súdu o zamietnutí žaloby v zhode s § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

2.5. V časti rozhodnutia o nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania odvolací súd vychádzal z § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, keď sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu tohto zákonného ustanovenia. Civilné sporové konanie, pokiaľ ide o rozhodovanie o trovách konania, je založené na tzv. zásade úspechu, ktorá je vyjadrená v § 255 ods. 1 CSP tak, že súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Procesne úspešnému žalovanému by tak patrila náhrada trov konania v plnom rozsahu. Uvedenú zásadu možno výnimočne prelomiť cez aplikáciu § 257 CSP. Výklad podmienok pre aplikáciu § 257 CSP zákonná úprava neformuluje, ale ponecháva na súdnu prax. K aplikácii vyššie citovaného zákonného ustanovenia dochádza z aspektov sociálnych, kedy súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu, pričom si vždy všíma aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní. Dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú v dôvodoch na strane sporovej strany alebo v okolnostiach prejednávaneho sporu. Aplikácia tohto zákonného ustanovenia prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Odvolací súd vzal do úvahy, že vo veci bolo konané so slabšou stranou sporu, ktorej sa poskytuje zvýšená ochrana, a na strane žalovaného išlo o orgán štátu, v mene ktorého úkony pri skončení pracovného pomeru realizovali osoby s právnickým vzdelaním. Napriek širšiemu odbornému zázemiu žalovaného, bol tento zastúpený v konaní aj kvalifikovaným zástupcom z radov advokátov, preto mu vznikali aj náklady spojené s právnym zastúpením. Aj keď niet zákonného dôvodu, pre ktoré by si akákoľvek právnická osoba nemohla zvoliť kvalifikovanú právnu pomoc v podobe profesijného advokátskeho zástupcu, súd v okolnostiach sporu považoval za spravodlivé prihliadať k takto zvýšeným trovám konania procesne úspešného žalovaného v pomere k žalobcovi ako bývalému zamestnancovi, ktorý je v pozícii starobného dôchodcu. Vzal tiež do úvahy prístup štátnej organizácie ako zamestnávateľa k svojim zamestnancom, ktorí mali len krátke obdobie na adaptáciu na zmenu situácie v organizačných plánoch zamestnávateľa, čo tiež môže prispievať k vzniku podozrení a nespokojnosti zamestnancov s konaním zamestnávateľa a podieľať sa tak na existencii súdneho konania. Sledujúc vyvážené usporiadanie vzájomných pomerov sporových strán so zreteľom na fakt, že žalovaný je štátnou rozpočtovou organizáciou a žalobca je poberateľom starobného dôchodku na úrovni 1.000 eur, súd považoval za zodpovedajúce princípu spravodlivosti uloženie povinnosti žalobcovi k náhrade trov

žalovanému v rozsahu 10 %.

2.6. Odvolací súd zrušil rozhodnutie vo výroku o náhrade trov štátu podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP, keďže rozhodnutie o náhrade trov nepredstavuje rozhodnutie o veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané neexistovali. Z obsahu spisu vyplýva, že ku dňu rozhodnutia súdu neexistovali žiadne trovy konania štátu, o ktorých by mal súd rozhodnúť, keď na náhradu trov svedočného bol v konaní zaviazaný žalobca uznesením zo dňa 4. 6. 2019, právoplatným 8. 7. 2019 č. k. 41Cpr/35/2018-135. Iní svedkovia si nárok na svedočné neuplatnili v zákonnej lehote, preto ich právo na náhradu zaniklo (§ 258 ods. 3 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. e) CSP a § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež tým, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

3.1. K prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP uviedol, že po tom ako žalovaný podal proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie, bola vec pridelená senátu 2CoPr v zložení JUDr. Anna Slovinská, JUDr. Alena Míková, JUDr. Zuzana Matyiová, teda uvedení sudcovia sa stali zákonnými sudcami dovolateľa. Rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 7. decembra 2022 podľa jeho obsahu vyhlásil však senát v zložení JUDr. Alena Míková, JUDr. Gizela Majerčák, JUDr. Dana Popovičová, teda zloženie odvolacieho senátu bolo iné, než bolo zloženie senátu odvolacieho súdu pri vydaní uznesenia odvolacieho súdu 18. septembra 2020, kedy bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie sp. zn. 41Cpr/35/2018 z 10. apríla 2019. Podľa rozvrhu práce sa jednalo o senát 9CoPr. Mal za to, že postupom odvolacieho súdu mu bolo odňaté právo na zákonného sudcu, pretože aj keď jeden z členov senátu 2CoPr zo zloženia v roku 2020 prešiel do iného senátu, dvaja z troch členov senátu zostali v senáte pôvodnom.

3.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal, že mu bolo obmedzené jeho právo na prítomnosť pri vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu, a to dňa 7. decembra 2022, nakoľko odvolací súd oznámením vyveseným na úradnej tabuli súdu oznámil, že vo veci sp. zn. 2CoPr/4/2022 bude verejne vyhlásený rozsudok dňa 7. decembra 2022 o 10.00hod v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach II. poschodie č. d. 202, oznámenie bolo zvesené 8. decembra 2022. Dovolateľ uviedol, že na špecifikované verejné vyhlásenie sa spolu s manželkou dostavil, a to za účelom ich účasti na verejnom vyhlásení rozhodnutia. V objekte budovy však po ich legitimovaní boli oboznámení o zaznamenaní hrozby bombového útoku, a preto boli budovu nútení opustiť. Uviedol, že v zápisnici z predmetného pojednávania je však uvedené, že verejné vyhlásenie rozsudku sa uskutočnilo dňa 7. decembra 2022 o 10.00hod, a taktiež tento údaj sa nachádza i v samotnom rozhodnutí odvolacieho súdu. O tejto skutočnosti však oboznámený nebol, pričom mal za to, že tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko vzhľadom na mimoriadnu udalosť nebol zo strany odvolacieho súdu kontaktovaný a oboznámený o novom termíne verejného vyhlásenia rozsudku.

3.3. Ďalej uviedol, že prvostupňový súd, ako aj súd odvolací sa vôbec nezaoberali argumentáciou, ktorou poukazoval na skutočnosť, že Rozhodnutie NÚČŽV o organizačnej zmene zo dňa 12. 3. 2018 bolo dané do písomnej podoby po tom, ako spolu s ďalšími zamestnankyňami RP NÚČŽV Košice prípisom zo dňa 4. 4. 2018 požiadal zamestnávateľa o zaslanie Rozhodnutia o organizačnej zmene NÚČŽV z 12. 3. 2018. Zamestnávateľ toto rozhodnutie doručil 20. 4. 2018 avšak bez jeho prílohy - zmeny organizačného poriadku NÚČŽV, ktorý nebol predložený zo strany žalovaného ani v súdnom konaní. Pritom v konaní mal za to, že jasne preukázal prípisom zamestnávateľa zo dňa 22. 3. 2018, ako aj vyjadrením zamestnaneckého dôverníka NÚČŽV podľa § 74 ZP zo dňa 26. 3. 2018, že Rozhodnutie o organizačnej zmene NÚČŽV zo dňa 12. 3. 2018 v písomnej podobe neexistovalo v čase, kedy mu bola daná výpoveď, lebo tieto dokumenty zo dňa 22. 3. 2022 a 26. 3. 2022 pojednávajú o pripravovanej organizačnej zmene. Keďže súd prvej inštancie ako aj súd odvolací sa s uvedenými dôkazmi nevysporiadali, súdy nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V rámci uvedeného argumentoval skutočnosťami, označenými vyššie na pojednávaniach súdu prvej inštancie, ako aj v písomných podaniach zo dňa 9. 8. 2018 a 5. 11. 2020. Súd prvej inštancie ako aj súd odvolací sa nesprávne vysporiadali s problematikou doručenia výpovede dovolateľovi a naviac, v rozpore so

zákonom zaoberali sa aj otázkou doručenia výpovedí zamestnankyniam RP NÚCŽV Košice Z.. Z. a Q.. V., ktoré nie sú účastníkmi tohto konania, pričom ani súd prvej inštancie ani súd odvolací nedisponujú žiadnym relevantným dôkazom, že menovaným zamestnankyniam boli výpovede doručené. Potvrdenie o doručení zásielky č. 20156632 túto skutočnosť vôbec nedokazuje. Nezakladá sa na pravde odvolacím súdom tvrdená skutočnosť, že na zásielke zo dňa 28. 3. 2018 ako aj na potvrdenke č. 20156632 je deklarované do vlastných rúk. Podľa § 38 ods. 1 ZP písomnosti zamestnávateľa týkajúce sa vzniku, zmeny a skončenia pracovného pomeru, alebo vzniku, zmeny a zániku povinností zamestnanca vyplývajúcich z pracovnej zmluvy musia byť doručené zamestnancovi do vlastných rúk. To platí rovnako o písomnostiach týkajúcich sa vzniku, zmien a zániku práv a povinností vyplývajúcich z dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru. Písomnosti doručuje zamestnávateľ zamestnancovi na pracovisku, v jeho byte, alebo kdekoľvek bude zastihnutý. Ak to nie je možné, možno písomnosti doručiť poštovým podnikom ako doporučenú zásielku. Podľa § 38 ods. 2 ZP písomnosti doručované poštovým podnikom zamestnávateľ zasiela na poslednú adresu zamestnanca, ktorá je mu známa ako doporučenú zásielku s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Na zásielke zo dňa 28. 3. 2018 ako aj na potvrdení o doručení zásielky zo dňa 29. 3. 2018 deklarácia do vlastných rúk chýba. Nie je v súlade s realitou, čo obsahuje rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 7. 12. 2022, že podľa Rozhodnutia o organizačnej zmene NÚCŽV zo dňa 12. 3. 2018 bolo s účinnosťou od 1. 4. 2018 zrušených 9 pracovných miest Regionálneho pracoviska v Košiciach. 9 pracovných miest bolo zrušených podľa citovanej normy v celom NÚCŽV. Rozhodnutie o organizačnej zmene NÚCŽV z 12. 3. 2018 bolo len predstieraním organizačnej zmeny, lebo k 30. 6. 2018 bolo z pracovného pomeru prepustených všetkých 24 zamestnancov, z toho 9 zamestnancov výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP a 15 zamestnancov dohodou o skončení pracovného pomeru podľa § 60 ZP z organizačných dôvodov. Rozsudok odvolacieho súdu zo 7. 12. 2022 je v tejto časti nezrozumiteľný a zmätočný. NÚCŽV bol podľa Príkazov ministerky školstva SR č. 20/2018 a č. 41/2018 zrušený definitívne k 30. 6. 2019 zlúčením so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania a nie so Štátnym inštitútom všeobecného vzdelávania ako je to uvedené v rozsudku. Prvok zmätočnosti a nezrozumiteľnosti obsahuje aj konštatovanie odvolacieho súdu zo dňa 7. 12. 2022 ak uvádza, že pokiaľ zamestnávateľ žalovaného reagoval na preukázateľne existujúce zámery jeho zriaďovateľa, jeho konanie nemožno považovať za postup v rozpore s dobrými mravmi, keď už bolo na úvahe riaditeľa NÚCŽV ako štatutárneho orgánu zamestnávateľa, akým spôsobom splní pokyny svojho nadriadeného t. j. ministerstva školstva, teda, či zmenou pracovných úloh, znížením počtu zamestnancov, zrušením pracoviska, zlúčením pracoviska s iným, keďže organizačná zmena predstavuje realizáciu výlučných kompetencií zamestnávateľa, ktorú súd nepreskúma. Tu vyvstáva otázka, či súdy v rámci právneho postavenia dovolateľa podľa § 319 CSP preskúmali funkčnú kompetenciu riaditeľa NÚCŽV v zmysle Zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme. V konaní na súde prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že zamestnávateľ si nesplnil svoju ponukovú povinnosť podľa § 63 ods. 2 ZP a konštatovanie odvolacieho súdu v jeho rozhodnutí zo dňa 7. 12. 2022, teda, že súd mal preukázané, že zamestnávateľ žalobcu nedisponoval v čase dania výpovede žiadnym pracovným miestom v mieste pracoviska žalobcu, ktoré by mohol žalobcovi ponúknuť, je sporné, naviac namietal konštatovanie v rozsudku, že takú okolnosť netvrdil. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 27 a § 28 ZP. Keďže ŠIOV sa stal právnym nástupníkom NÚCŽV, čo bolo zrejme z Príkazu ministerky školstva SR č. 20/2018, ktorý nadobudol účinnosť 30. 4. 2018 možno tu hovoriť o jeho povinnosti ponúknuť uvoľňovaným zamestnancom RP NÚCŽV v Košiciach voľné pracovné miesta, ktoré preukázateľne na pracovisku ŠIOV v Košiciach existovali, k čomu nedošlo. A tým nebola splnená hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede podľa § 63 ods. 2 ZP. Taktiež poukázal na nesprávny, neobjektívny a nespravodlivý postup súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu v tomto konaní, ak dôkaz, ktorý zabezpečí samotný súd prvej inštancie podľa § 319 CSP - lustráciu zárobkov Ing. J. Š., zamestnanca NÚCŽV, súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 10. 11. 2021 tento dôkaz neprezentuje, v podstate ho zatají, nakoľko existenciu tohto dôkazu dovolateľ zistil až pri nahliadnutí do spisu 1. 12. 2021, teda po vyhlásení rozsudku z 10. 11. 2021. Z dôkazov jednoznačne vyplýva, nerovnaké zaobchádzanie so zamestnancami, ak niektorým bolo umožnené skončenie pracovného pomeru dohodou s vyplatením zvýšeného odstupného podľa dohody z 28. 12. 2017 a druhí včítane dovolateľa mohli odísť z pracovného pomeru výpoveďou s nárokom na odstupné podľa ZP, aj keď počas výpovednej doby zamestnávateľ od 17. 4. 2018 do 30. 6. 2018 nemal pre dovolateľa prácu a došlo teda k prekážkam v práci na strane zamestnávateľa. Pokiaľ ide o hmotnú

zainteresovanosť, v prípade dovolateľa v zmysle jeho argumentácie došlo od 1. 3. 2018 k odňatiu osobného príplatku a príplatku za riadenie s dopadom aj na výšku odstupného a odchodného. V priebehu súdneho konania navrhol, aby súd v rámci dokazovania po vzore vyžiadanej lustrácie od Sociálnej poisťovne v prípade Ing. Š. vyžiadal tieto informácie aj o príjmoch JUDr. Ing. Stanislava Brečku, PhD, LL.M, JUDr. Mgr. G. Š., Mgr. F. O. a B. Z.. Návrhy neboli akceptované, pričom za predpokladu ich akceptácie by bolo preukázané, že menovaní s pravdepodobnosťou, ktorá sa rovná takmer istote by boli v tej istej zvýhodnenej kategórii zamestnancov ako Ing. Š.. Nevykonaním uvedeného dôkazu mal za to, že mu bolo odňaté právo na spravodlivý proces. Z pohľadu zistenia o lustračnej správe Sociálnej poisťovne (Ing. Š.) dňa 1. 12. 2021, teda po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie z 10. 11. 2021 označil vo svojom odvolaní z 7. 12. 2021 a doplnení odvolania z 15. 12. 2021 ako novoty v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d). Týmto návrhom sa odvolací súd nezaoberal, čím došlo k porušeniu môjho práva na spravodlivý proces. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími dôvodmi vymedzenými v odvolaní ohľadom pracovného pomeru a výpovede z pracovného pomeru viedlo dovolateľa k názoru, že rozsudok napadnutý týmto odvolaním je zmätočný a nepreskúmateľný.

3.4. Vzhľadom na uvedené, navrhol dovolaciemu súdu aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania..

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom

denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. V danej veci žalobca tvrdí, že o ňom rozhodoval nesprávne obsadený súd, a teda došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. e) CSP.

9. Právo na zákonného sudcu je zaručené v ustanovení čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

10. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

11. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

12. Za zákonného sudcu podľa ustanovenia čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 52/97, sp. zn. II. ÚS 47/99, sp. zn. II. ÚS 118/02, sp. zn. III. ÚS 46/04, sp. zn. III. ÚS 46/2012, sp. zn. IV. ÚS 161/08). Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Nejde o rozvrh práce bez ďalšieho, ale rozvrh práce, ktorý je v súlade so zákonom a prislúchajúcimi právnymi predpismi.

13. Nesprávne obsadeným je súd obsadený v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdu, ktorý má určitý spor prejednať a rozhodnúť. Súdom je nesprávne obsadený aj vtedy, ak o veci nekoná zákonný sudca. Zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (sp. zn. 7Cdo/51/2018). Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj pridelovanie súdnej agendy sudcom a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce tak, aby bolo zachované stanovené pridelovanie súdnej agendy na konanie sudcom a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“, pre rôzne dôvody a účely. Ak sudca bude určený v rozpore s rozvrhom práce alebo síce v súlade s ním, ale na základe jeho pravidla (opatrenia), ktoré odporuje zákonu, právo na zákonného sudcu vyplývajúce z ustanovenia čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nerešpektuje a v takomto prípade treba súd považovať v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP za nesprávne obsadený.

14. Dovolací súd v danej veci predovšetkým skúmal, či vybraný senát (ne)bol, ktorý o nej konal a rozhodoval bol určený v súlade s rozvrhom práce.

15. Podľa ustanovenia § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

16. Podľa ustanovenia § 50 ods. 2 písm. a) zákona o súdoch rozvrh práce obsahuje určenie senátov, samosudcov, súdnych úradníkov a notárov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd.

17. Podľa ustanovenia § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdnym úradníkom sa pridávajú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

18. Podľa ustanovenia § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

19. Podľa ustanovenia čl. I Dodatku č. 3 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach (1SprR/9/2022) účinného od 7. februára 2022 (t. j. účinného v čase doručenia odvolania odvolaciemu súdu dňa 25. marca 2022), časť B „Občianskoprávna súdna agenda“, Riešenia sporného zápisu v súlade s ďalšími výnimkami zo zásady uvedenej pod bodom 1/ sú na základe písm. c/ sa veci zrušené súdom druhej inštancie vo veci samej, vrátane trov konania, vo veciach neodkladných a zabezpečovacích opatrení, a vrátane súdu prvej inštancie, sa po opätovnom predložení súdu druhej inštancie o odvolaní proti novému rozhodnutiu vo veci samej, vrátane trov konania a vo veciach neodkladných a zabezpečovacích opatrení pridelia tomu senátu, v ktorom je zaradený sudca, ktorý vec referoval (sudca spravodajca) pri zrušení a písm. k/ ktoré nie je možné prideliť podľa písm. b/ až j/, pretože takýto senát neexistuje z dôvodu, že sudca spravodajca prestal byť sudcom, bol pridelený na iný súd alebo vec nemožno prideliť senátu, v ktorom je zaradený sudca spravodajca z iných dôvodov, sa pridelia náhodným výberom.

20. Z obsahu predloženého súdneho spisu dovolací súd zistil, že vec bola na odvolací súd doručená 25. marca 2022 a v súlade s Rozvrhom práce Krajského súdu v Košiciach, v zmysle časti B „Občianskoprávna súdna agenda“ písm. c/ na str. 36 a písm. k/ na strane 37 rozvrhu práce na rok 2022 v aktuálnom znení, nakoľko vec už bola predložená na rozhodnutie o odvolaní v senáte „2Co“ v zložení JUDr. Anna Slovinská - predsedníčka, JUDr. Alena Miková - spravodajkyňa a JUDr. Zuzana Matyiová - členka pod sp. zn. 2CoPr/6/2019 bola vybavená zrušením meritórneho rozhodnutia, v čase opätovného predloženia veci na rozhodnutie o odvolaní proti novému rozhodnutiu vo veci samej, senát „2Co“ v pôvodnom zložení neexistuje, pričom vec referujúca sudkyňa JUDr. Alena Miková je organizačne zaradená v senáte „9Co“.

21. Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolanie žalobcu bolo na odvolacom súde podpredsedom krajského súdu JUDr. Martinom Kolesárom pridelená správne senátu „9Co“, a teda Dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP v tejto veci podľa dovolacieho súdu nie je dôvodné.

22. Dovolateľ v súvislosti s prípustnosťou vyvodenou z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal, že mu bolo obmedzené jeho právo na prítomnosť pri vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu, a to dňa 7. decembra 2022, nakoľko odvolací súd oznámením vyveseným na úradnej tabuli súdu oznámil, že vo veci sp. zn. 2CoPr/4/2022 bude verejne vyhlásený rozsudok dňa 7. decembra 2022 o 10.00hod v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach II. poschodie č. d. 202, oznámenie bolo zvesené 8. decembra 2022. Dovolateľ uviedol, že na špecifikované verejné vyhlásenie sa spolu s manželkou dostavil, a to za účelom ich účasti na verejnom vyhlásení rozhodnutia. V objekte budovy však po ich legítimovaní boli oboznámení o zaznamenaní hrozby bombového útoku, a preto boli budovu nútení opustiť. Uviedol, že v zápisnici z predmetného pojednávania je však uvedené, že verejné vyhlásenie rozsudku sa uskutočnilo dňa 7. decembra 2022 o 10.00hod, a taktiež tento údaj sa nachádza i v samotnom rozhodnutí odvolacieho súdu. O tejto skutočnosti však oboznámený nebol, pričom mal za to, že tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko vzhľadom na mimoriadnu udalosť nebol zo strany odvolacieho súdu kontaktovaný a oboznámený o novom termíne verejného vyhlásenia

rozsudku.

23. Podľa ustanovenia § 219 ods. 1 CSP rozsudok súd vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky. Pritom uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti exekúcie.

24. Podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

24.1. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku v mene Slovenskej republiky vyplýva z ústavnej požiadavky vyjadrenej v čl. 142 ods. 3 Ústavy SR. Ústava SR neumožňuje vyhlásiť rozsudok iným spôsobom, v tomto smere je znenie jej ustanovenia čl. 142 ods. 3 celkom jednoznačné a bezvýnimočné. Verejné vyhlásenie rozsudku je jednou zo záruk spravodlivého konania a zároveň patrí k ústavným princípom právneho štátu. Rovnakú požiadavku na verejné vyhlásenie rozsudku ako čl. 142 ods. 3 Ústavy SR obsahuje aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a to ako súčasť práva na spravodlivý proces spojenú s požiadavkou verejnosti konania a rozhodnutia. V súvislosti s touto požiadavkou ESĽP vyslovil, že verejná povaha súdneho konania chráni sporové strany pred tajným výkonom spravodlivosti bez verejnej kontroly a zároveň ide o jeden z prostriedkov možnosti zachovať dôveru v súdy.

24.2. V civilnom konaní súvisí zabezpečenie verejnosti vyhlásenia rozsudku so základným princípom verejnosti pojednávania. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku sa vzťahuje na všetky stupne sústavy všeobecného súdnictva, a to bez ohľadu na konkrétny procesný režim priebehu konkrétneho súdneho konania. Súd je tak povinný vyhlásiť rozsudok verejne aj v prípade, ak inak koná vo veci samej bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 2) a rovnako aj vtedy, ak je z pojednávania vylúčená verejnosť (§ 176 ods. 2).

24.3. Ak sa rozhoduje bez nariadenia pojednávania, predpokladá zákon dodržanie osobitného postupu súdov všetkých stupňov pri zverejnení miesta a času vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu. Ide tu pritom o minimálny štandard vo vzťahu k verejnosti, pretože sporové strany môžu navyše požiadať o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami. Zachovanie verejnosti vyhlásenia rozsudku znamená, že súd dá verejnosti predpísaným spôsobom najavo, že rozsudok vyhlási, a to bez ohľadu na to, či v konkrétnom prípade verejnosť právo na svoju prítomnosť využije.

24.4. Vo veciach, v ktorých sa rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, vykoná súd procesný úkon verejného vyhlásenia rozsudku. Jeho miesto a čas oznámi na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu najmenej päť dní pred vyhlásením. Táto skutočnosť musí jednoznačne byť zaznamenaná v súdnom spise úpravou alebo záznamom. Strana sporu môže súd požiadať, aby jej bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami (elektronickou poštou). V prípade takejto žiadosti je povinnosťou súdu strane vyhovieť. Nedodržanie tohto procesného postupu je možné považovať za znemožnenie uskutočňovať procesné práva strane sporu.

25. Z obsahu prejednávaného spisu na základe dopytu dovolacieho súdu bola doručená kópia Záznamu 1SprV/881/2022 zasielaná Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky dňa 7. decembra 2022, na základe ktorej je zrejmé, že dňa 7. decembra 2022 v čase od 9:45 hod. došlo v objektoch košických súdov k oznámeniu o uložení výbušniny, s konkrétnym časovým sledom udalostí, z ktorého je zrejmé, že o 11:30 hod. boli priestory súdov na Štúrovej ulici sprístupnené pre sudcov a zamestnancov. Teda pokiaľ dovolateľ namietal, že mu bolo obmedzené jeho právo na prítomnosť pri vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu, a to dňa 7. decembra 2022, nakoľko odvolací súd oznámením vyveseným na úradnej tabuli súdu oznámil, že vo veci sp. zn. 2CoPr/4/2022 bude verejne vyhlásený rozsudok dňa 7. decembra 2022 o 10.00hod v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach II. poschodie č. d. 202, a tento údaj bol uvedený aj v zápisnici z predmetného pojednávania, pričom o tejto skutočnosti však oboznámený nebol, dovolací súd konštatuje, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces, keď dovolateľa neupovedomil o neskoršom termíne vyhlásenia rozhodnutia, a tiež keď v samotnom odôvodnení rozhodnutia uvádza, že verejné vyhlásenie rozsudku sa uskutočnilo o 10:00hod. špecifikovaného dňa, pričom zo záznamu uvedeného v bode 25 tohto

rozhodnutia je zrejmé, že prístup do budovy zamestnancov a sudcov bol umožnený až o 11:30 hod. a obmedzený o 9:45 hod., a teda k verejnému vyhláseniu rozsudku nemohlo dôjsť v čase ako je uvedené v rozhodnutí odvolacieho súdu.

26. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

27. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené, a preto sa už ďalšími námietkami dovolateľa nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zrušil aj s nadväzujúcimi rozhodnutiami súdu prvej inštancie o trovách konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

28. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

29. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.